

Leukemi - blodkreft

Vanligvis lages det akkurat så mange som kroppen til enhver tid trenger for å bekjempe forskjellige typer bakterier og virus som trenger inn i organismen. Leukemi betyr "for mange hvite blodlegemer i blodet". Noen typer hvite blodlegemer lages i benmargen, andre i lymfevev rundt i kroppen.

Er det farlig om det blir for mange hvite blodlegemer i blodet?

Som regel er det ikke antall hvite blodlegemer som skaper problemet. Verre er det at leukemicellene fyller opp benmargen og fortrenger den normale produksjon av røde blodlegemer, hvite blodlegemer og blodplater. Ved leukemi vil det før eller senere bli mangel på røde blodlegemer, altså lav blodprosent eller med et annet ord anemi. Dette gir slapphet, svimmelhet, hjertebank og tungpustenhet ved anstrengelser. Mangelen på hvite blodlegemer gjør at man lettere får infeksjoner, og for få blodplater kan gi blødningstendens.

Hva er symptomene på leukemi?

Symptomene skyldes det vi nettopp har snakket om - at det blir laget for få normale blodceller. For få røde blodlegemer gir lav blodprosent og slapphet. For få hvite blodlegemer kan gi infeksjonstendens og feber, og for få blodplater kan forårsake blødninger i form av blå flekker eller røde prikker i huden, langvarig neseblødning eller at du blør i timevis etter et lite kutt.

Jeg har hørt at behandlingen av leukemi er knallhard, at pasientene kaster opp og ligger med høy feber i ukevis, og at alle mister håret. Er det riktig?

Her må vi skille mellom de akutte og de kroniske leukemiene. Ved de akutte må vi forsøke å ta knekken på alle de umodne leukemicellene for å la den normale marginen få sjansen til å bygge opp blodproduksjonen igjen. Derfor må vi gi kraftig behandling med såkalte cytostatika, eller cellegift, rett inn i blodet. Mange blir kvalme av dette. Heldigvis finnes det nå medikamenter som for de aller fleste kan forebygge den plagsomme kvalmen. Men det er riktig at de fleste må gjennom en tøff periode på 1-4 uker med mye feber og antibiotikabehandling, og med stadig tilførsel av røde blodlegemer og blodplater. Håret faller alltid av, men kommer heldigvis tilbake. Målet med behandlingen er at pasienten skal komme i det vi kaller remisjon, det vil si at alle sykdomstegnene forsvinner. For å holde dette vedlike gis det flere kurer.

Hvordan behandles kronisk leukemi?

I endel tilfeller stilles diagnosen kronisk leukemi nærmest tilfeldig ved en rutinekontroll hos legen. Mange har ingen plager av sin sykdom og kan leve godt i mange år uten behandling. Dette gjelder særlig kronisk lymfatisk leukemi som vanligvis rammer eldre mennesker. Hvis det utvikler seg anemi eller plagsomme symptomer med slapphet, nattesvette, vekttap og langvarig feber, kan det bli aktuelt med behandling. Denne er som regel i form av tabletter.

Hvordan er leveutsiktene for en pasient med akutt leukemi?

Når det gjelder akutt leukemi har utviklingen gitt en dramatisk bedring av leveutsiktene. 3/4 av barna blir helbredet. Voksne har ikke like god prognose, men 20-30% blir helbredet ved cellegift alene. Dessverre har ikke resultatene ved kronisk leukemi vært like gode. Pasientene lever gjennomsnittlig bare 1-2 år lenger enn tidligere. Den største forbedringen ligger i at symptomene lindres, slik at de fleste kan leve et tilnærmet normalt liv helt til sluttstadiet av sykdommen.

Jeg har lest i avisen om benmargstransplantasjon ved leukemi. Når er det aktuelt?

Enkelte yngre pasienter med akutt leukemi som får tilbakefall, kan reddes med benmargstransplantasjon. Det viser seg også at endel av de pasientene som har hatt god effekt av cellegiften, og fått normale blodprøver, har best sjanse for helbredelse hvis de blir benmargstransplantert. Ved kronisk myelogen leukemi er benmargstransplantasjon det eneste som kan helbrede pasienten. Ved alder under 45-50 år kan omtrent halvparten helbredes på denne måten. Dette er neste emne, og hvis du er interessert vil jeg anbefale deg å lese hva vi har å si om emnet der.